

[Finansministeren.]

ændringerne i befolkningens aldersfordeling i de kommende år påregnes yderligere betydelig stigning i udgifterne til de gamle, og det ganske uanset, om man går over til en folkepensionering eller ej.

Betragter man fordelingen af udgifterne mellem på den ene side staten, hvortil jeg her har medregnet den fælleskommunale udligningsfond, og på den anden side kommunerne og de sociale kasser, er statens andel af driftsudgifterne steget fra 54 pct. før krigen til omkring 64 pct. i dag. En del af stigningen i statens andel af de samlede udgifter kan henføres til de forøgede forsvarsudgifter, der fuldtud, ganske naturligt, er båret af staten, men også for de civile driftsudgifter er statens andel af de samlede udgifter forøget.

Denne tendens til forøgelse af statens andel af de samlede offentlige udgifter kan findes på de fleste af de områder, hvor vi har en udgiftsfordeling mellem staten, kommunerne og de sociale kasser, men den har været mest udpræget på områder som invaliderenten, arbejdsløshedskasserne og hospitals- og sygehusudgifterne. Ved en vurdering af om den ændrede byrdefordeling er udtryk for en ønskelig tendens, må det efter min mening være af stor betydning, hvordan de forskellige offentlige organer finansierer deres udgifter.

Det falder i øjnene, at navnlig to beskattingsformer: ejendomsbeskatningen og de sociale kontingenter, er blevet aflastet sammenlignet med førkrigsårene, medens der har været en forholdsvis stærk stigning i indtægterne af den personlige indkomstskat og told- og forbrugsafgifterne. Om de sociale kontingenter gælder, at de hviler på den enkelte stort set uden hensyn til økonomisk evne. Selvom den nuværende indkomstbeskatning har sine åbenlyse mangler, og selvom forbrugsafgifterne i vidt omfang rammer den jævne mands forbrug, synes det dog, som om disse beskattingsformer opfylder evneprincippet i højere grad end de forskellige sociale kontingenter.

Da det er tvivlsomt, om en anden fordeling af udgifterne mellem staten, kommunerne og de sociale kasser vil bevirke nogen besparelse på de samlede offentlige budgetter, og da en ændret byrdefordeling

antagelig ville komme til at hvile stærkere på de mindste indtægter, tror jeg ikke, at man generelt bør sigte mod en nedsættelse af statens andel af de samlede offentlige udgifter. På den anden side er der ikke tvivl om, at de nuværende på en række punkter meget komplicerede refusionsystemer trænger stærkt til en fornyelse. Regeringen vil derfor også arbejde på at opnå en ordning på dette område, der ansporer kommuner og sociale kasser til god økonomi uden samtidig at have uheldige fordelingsmæssige virkninger, og som desuden kan medføre en forenkling af de nuværende refusionssystemer. Herved skulle man tillige kunne opnå en række administrative besparelser.

Selvom det således kan fastslås, at den samlede skatteudskrivning her i landet ikke er steget væsentligt stærkere end indkomsterne som helhed, kan det ikke bestrides, at der er en udbredt utilfredshed med skattebyrden. Jeg tror, at årsagen hertil i højere grad er den måde, hvorpå skatterne rammer, end størrelsen af den samlede skatteudskrivning; eller sagt på en anden måde: skal det fortsat være muligt for staten og kommunerne at påtage sig betydelige opgaver, er en gennemgribende ændring af vort skattesystem nødvendig.

Jeg har hidtil kun talt om statens driftsindtægter og udgifterne på drifts- og anlægsbudgettet. Selvom disse udgifter i de senere år fuldtud er blevet finansieret over skatterne og de øvrige driftsindtægter, har staten dog haft og har fortsat et meget betydeligt lånebehov. Dette hænger sammen med, at staten udover sin egen anlægs- og byggevirksomhed har meget betydelige forpligtelser med hensyn til at yde tilskud og lån til kommunale og private bygge- og anlægsarbejder og anden investeringsvirksomhed i det hele taget.

Jeg kan i denne forbindelse nævne, at tilskuddene til kommunale investeringer viser stigning i indeværende finansår; tilskuddene til vejarbejder bliver således større end i fjor, og tilskuddene til beskæftigelsesarbejder vil muligvis også blive forøget noget.

Statens udlånsvirksomhed i henhold til lovene om anvendelse af Marshallkronerne fortsætter. I indeværende finansår regnes der med udbetalinger af Marshalllån på godt